

Уведено у нови инвентар бр.
1 јануара 1942 год.
Београд

350
1802
1/2

ПРАВИЛНИК

о

СУДОВИМА И НАКНАДИ ШТЕТЕ

У ПОГРАНИЧНИМ КРАЈЕВИМА

Овај Правилник објављен је у „Службеним Новинама“ у броју 142. од 25. јуна 1923. год.

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРВА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1923

На основу чл. 29. Закона о исплати
ратне штете од 29. новембра 1922. год.,
а по саслушању Саветодавног Одбора,

прописујем

ПРАВИЛНИК

О СУДОВИМА И НАКНАДИ ШТЕТЕ У ПО-
ГРАНИЧНИМ КРАЈЕВИМА

ОДЕЉАК I.

О праву на накнаду штете и о врстама
штете.

Члан 1.

Право на накнаду ратне штете у погра-
ничним крајевима имају лица наше на-
родности, која нису били поданици пред-
ратне Краљевине Србије и Црне Горе, а
живе или су живела дуж војишта према
Србији и Црној Гори и штета им је учи-
њена у току 1914 и 1915 год.

Члан 2.

Из права на накнаду штете искључују се:

а) они, који су вршили изнуде од лица наше народности, лажно их оптуживали испријатељу, или против њих лажно сведочили.

б) лица, која су по уверењу суда радила противно интересима наше државе и народа.

в) лица, која су се по ослобођењу одстнула власти.

г) они, који су били набављачи (лиферанти) непријатељске војске и државе.

Суд ће, при досуђивању накнаде код осталих лица водити рачуна о томе, да ли су оштећени за време рата обновили или увећали своју имовину, па ако јесу, суд ће им накнаду или смањити или их од тражења потпуно одбити.

Члан 3.

Ако би оштећени имао извршну пресуду о накнади штете, па би се доцније утврдило, да постоји који од узрока напред побројаних, што искључују оштећеног од права на накнаду, досуђена накнада губи важност, а исплаћена се мора вратити.

У овом случају Државни Правоборанилац предузеће потребне мере, да оштећени до суђену му накнаду не наплати или наплаћену врати.

Члан 4.

Судови могу досуђивати лицима наше народности само ове штете;

1) штета на непокретностима: делимично или потпуно рушење или оштећење грађевина и зграда у опште; оштећење земљишта; општећење или уништење шума, воћњака, ливада, забрана, винограда, башта, благородног дрвећа, плодова и ограда приликом наступања и одступања војске,

2) штета на покретностима: одузимање, уништај или пропаст делимично или у целини свих покретних добара и предмета као што су: књиге, готов новац, накит, драгоцености; сабрана жетна и сви пољопривредни производи: стока и све домаће животиње; сировине, полуупрерађене вине, роба, дрвена и гвоздена грађа; справе, алати; превозна средства на суву и води са прибором; прибор у опште; намештај, покућанство, обућа, рубље, пиће ит.д.

Друге какве штете као: реквизиције, контрибуције, принудни зајмови, личне штете и т. д. неће судови узимати у обзир

Члан 5.

Претрпљене штете на покретностима и непокретностима процењиваће се по вредности у времену и месту причинjenог општећења или уништења.

Само накит, уметнички предмети, збирке, старо оружје, као и предмети одређени за исхрану, огрев и пиће процењиваће се по њиховој предратној ценi у очи мобилизације.

Члан 6.

Једној породици може се досудити највише: за намештај и посуђе до 30.000— динара; за одећу и обућу до 10.000— динара; за рубље до 8.000— дин. и на свако дете још по 2.000— динара.

ОДЕЉАК II.

Судови за накнаду ратне штете

Члан 7.

Ове штете расправљаће у првом степену, поред Деветог Суда за ратну штету који постоји у Београду и судови за ратну штету који ће се образовати у Сарајеву, Мостару и Дубровнику.

Члан 8.

Девети Суд за ратну штету у Београду расправљаће штете из жупанија: Сремске, Торонталско-Тамишке и Бачко-Бодрошке. Овим се не искључује његова досадашња надлежност.

Суд у Сарајеву расправљаће штете из округа: Сарајевског, Тузланског и Бања-Лучког; суд у Мостару из округа Мостарског, а суд у Дубровнику из области Дубровачке и котара Бококоторског.

Члан 9.

Судови у Сарајеву, Мостару и Дубровнику образују се и суде по одредбама Уредбе о накнади штете од 30. јуна 1920 год. и њеним изменама и допунама од 9. јула 1921. год. с тим, да судија грађанин буде узимат са листе предложене од стране великог жупана у Дубровнику, Сарајеву и Мостару.

По указаној потреби ови судови могу имати два или више одељења.

Члан 10.

Одлуке ових судова подлеже расматрању Другог Вишег Суда за ратну штету у Београду, а у случајевима из чл. 58 б. Уредбе о изменама и допунама у Уредби о накнади штете и Касационог Суда у Београду.

ОДЕЉАК III.

О пријавама и процени штете

Члан 11.

Лица, која имају право на ову накнаду штете, подносиће пријавне листе општина, а у Босни и Херцеговини котарским уредима, где им је штета учињена или где данас живе, а у року од 3 месеца од дана који Министар Правде преко „Службених Новина“ одреди као почетни дан за поднашање пријава.

Члан 12.

За све штете пријава се подноси само на једном месту.

Члан 13.

Сви подносиоци пријава дужни су назначити да ли су се раније, кад и где пријавили и тражили накнаду штете разом причињене, и шта је по том тражењу урађено, ако и у колико они то знају.

Члан 14.

Пријаве имају да поднесу и она лица која су их раније поднела Деветом Суду у Београду, а нису имала права на накнаду пре Закона о исплати ратне штете,

било да по њима није још донета коначна одлука, било да су одбијене.

Члан 15.

Све ће се штете пријављивати на штампаним пријавама прописаним од стране Министарства Правде и објављеним у „Службеним Новинама“.

На случај да штампаних пријава нема, пријава штете извршиће се на обичној хартији на којој треба исписати исте рубрике.

У пријави треба да буде тачно назначено: предмети за које се накнада тражи; начин оштећења; вредност по чл. 5. овог Правилника и збир целокупног тражења у динарима.

Исте тако подносилац мора назначити своје име и презиме, занимање и место станововања (улица и број).

Члан 16.

Кад општина, односно котарски уред, прими пријаву, завешће је у нарочити списак и издаће подносиоцу реверс.

У реверсу ће бити назначена: адреса подносиоца, укупна сума тражене накнаде, редни број списка и колико је наплаћено таксе на основу чл. 18. овог Правилника, са потписом званичног лица, одређеног за примање пријава.

Члан 17.

Списак је један за све врсте пријављених штета, води се у два равногласна примерка и садржи ове рубрике: редни број, датум пријаве, име и презиме и занимање општећеног, суму тражене накнаде у динарима, и примедбу.

У заглављу списка мора бити истакнуто име надлежнства које прима пријаву.

Члан 18.

На пријави, према чл. 7. Уредбе о накнади штете, не лепи се никаква такса ако сума која се тражи не прелази 50.000 дин. Преко те суме прилепиће се унапред на самој пријави ова такса: од 50.001.—100.000 дин. 10 динара, од 100.001.—500.000 дин. 25 динара, од 500.001.—1,000.000, дин. 50 динара, од 1,000.001.—2,000.000 дин. 150 динара, од 2,000.001.—5,000.000. дин. 500 динара, од 5,000.001.—10,000.000 дин. 800 динара, и преко 10,000.000. дин. 1200 динара.

Члан 19.

Све одлуке судова, изводи, преписи и сва друга акта поступка, изазвани овим пријавама, не подлежи никаквој такси.

Члан 20.

Последњег дана, одређеног за подношење пријава, надлежнство које пријаве прима закључиће оба примерка списка и на крају истих словима утврдити број примљених пријава и целокупан износ пријављене штете.

Овако закључене спискове потписује старешина надлежнства, односно његов заменик, и деловођа, ставља на њих печат и заводи у деловодни протокол. Наредног дана један од ова два примерка шаље Министарству Правде, а други чува у својој архиви.

Члан 21.

Све пријаве које општина, односно котарски уред, прими од појединача поделиће на две групе, на оне, које се односе на штете учињене изван њиховог подручја, послаће надлежним општинама, односно котарским уредима, назначујући то у рубрици списка „примедба“ што га чува у својој архиви, а остале узеће у поступак по чл. 22. и 23. овог Правилника.

Члан 22.

Кад општина, у којој је штета учињена, прими пријаву и озваничи је, она ће је

у пуној седници прочитати и проверавајући да ли је истинита или није, одговараће на следећа питања: када је пријављена штета учињена; да ли је раније тражена накнада за ову; има ли оштећени задруге и колико чланова; јесу ли ови и кад тражили и добили накнаду и да ли не стоји који случај искључења од накнаде из чл. 2. овог Правилника.

Ово своје мишљење и пимедбе изложиће општина на дну пријаве и сви ће се чланови потписати, јемчећи својом чашћу и имовином за истинитост, и печат ставити, па ће онда пријаву послати надлежном суду најдаље у року од 10 дана рачунајући од дана пријема.

Члан 23.

Да би се овако мишљење прибавило о штетама причињеним у Босни и Херцеговини, тамошњи ће котарски уред груписати пријаве према појединим местима и предати их градским општинским већима, односно кнезовима тих места. Свако градско веће, односно кнез, у споразуму са својим котарским уредом, изабраће два угледна грађанина па са њима дати мишљење по предњем члану.

Градско општинско веће, односно кнезови, ће ове пријаве у року од 10 дана

предати својим котарским уредима, а ови ће их одмах озваничити и послати надлежним судовима на даљи рад.

ОДЕЉАК IV.

Поступак код судова за ратну штету.

Члан 24.

Девети Суд за ратну штету и Други Виши Суд за ратну штету у Београду све пријаве који се сада код њих налазе, а долазе у надлежност судова по овом Правилнику, послаће надлежним судовима, који ће их задржити са новим пријавама и узети у обзир приликом доношења пресуде.

Члан 25.

Да би судови за ратну штету могли правилно расправити потраживања по поднетим пријавама, обраћаће се редовним надлежним судовима за све што је потребно да се извиди, ако се то не може у седишту суда извидети.

Умољени судови, сва тражења судова за ратну штету сматраће као хитни и одмах по њима поступити.

Члан 26.

Кад умољени суд добије акт суда за ратну штету, позваће подносиоца пријаве

одређеног дана да поднесе све доказе о свом праву и тражбини.

Свако је доказано средство допуштено.

За чињенице, која су јавно познате, није потребан никакав доказ.

Доцније се нови докази не могу примати.

Члан 27.

Судови ће за ратну штету од редовног суда нарочито тражити:

а) да извиди, да ли општећени испуњава услове из чл. 29. закона о исплати ратне штете;

б) да извиди, да ли је штета престављена у пријави заиста учињена, кад и у којој величини, и од интересованог узети доказа о томе;

в) да испита сведоке и од њих узме заклетву;

г) да изврши избор вештака, ако буде потребно, као и да у смислу члана 50 Уредбе бира другог вештака у место заступника државних интереса и да изврши потребно вештачење;

д) да извиди, да ли општећени није лице које је по чл. 2. овог Правилника искључено од права на накнаду;

ђ) да саслуша општећеног да ли је штогод и у ком виду добио од државе на име накнаде, кад и колико, и

е) да на kraју увек узме реч од општећеног на све што је извиђено и констатовано, а по том и заклетву на све на воде, ако је у своме делу.

Члан 28.

Умољени суд, по показној потреби, може тражити и сарадњу других власти, да би извршио оно што се од њега тражи, и те власти биће дужне одмах поступати по тим тражењима, сматрајући их такође као хитна.

Члан 29.

Умољени суд вршиће извиђање без заступника државе.

Члан 30.

Првостепени Суд за ратну штету кад предмет буде потпуно ислеђен саопштиће га на примедбу заступнику државе, по том ће доности одлуку без позива општећеног, коме ће исту доставити у препису у смислу чл. 51. Уредбе.

Члан 31.

Сва доказна срества, па и вештачко мишљење, суд ће слободно оцењивати.

Члан 32.

Ако општећени са одлуком није задовољан, може у року од 15 дана изјавити

жалбу непосредно Другом Вишем Суду за ратну штету, или преко суда који је по његовој пријави ислеђивао, или преко надлежног Првостепеног Суда за ратну штету.

Умољени суд дужан је примљену жалбу испратити надлежном Првостепеном Суду за ратну штету у року од три дана по пријему.

Члан 33.

Све пресуде првостепених судова за ратну штету, првостепени суд слаће Другом Вишем Суду за ратну штету, а овај ће их, без обзира на досуђену суму, и без жалбе интересованог лица, по службеној дужности, расмотрити и даљо по закону поступити, држећи се поред осталог и прописа овог Правилника.

ОДЕЉАК V.

Ошpte Одредбе.

Члан 34.

Онај, који би се послужио доказима за које је знао да не одговарају стварности, те му је на основу истих досуђена накнада, која му не припада, или већа од one на коју би имао права, губи према чл. 69. Уредбе о накнади штете право на целокупну досуђену накнаду штете, и

биће тужен за повраћај свих примињених сума, а сем тога кажњен за такав поступак затвором до године дана, поред губитка грађанске части.

Губитак досуђених права и казну изрицаће, на тужбу Државног Правобраниоца, надлежан редовни суд.

Члан 35.

Сва лица, указна и неуказна (јавни службеници и грађани), која се огреше о дужности прописане Уредбом о накнади штете и њеним Правилником, и овим Правилником одговараће, не само материјално, већ и дисциплински Министру Правде по Закону о чиновницима грађанског реда од 18. фебруара 1864. год. осим судије за које вреде специјални прописи.

Члан 36.

Све одредбе Уредбе о накнади штете од 30. јуна 1920. год. са изменама и допунама и њеног Правилника важе, у колико нису измене Законом о исплати ратне штете од 29. новембра 1922. год. и у колико нису постале безпредметне на основу овог Правилника донетог према реченом закону.

Члан 37.

Сва потребна мишљења за примену Уредбе о накнади штете, њеног Правилника, Закона о исплати ратне штете у колико се тиче ових судова и овог Правилника даваће Саветодавни Одбор, установљен при Министарству Правде на основу чл. 98. Уредбе о накнади ратне штете.

Члан 38.

Ако се у току рада појаве извесна нијаша која Закон о исплати ратне штете и овај Правилник нису предвидели, Министар Правде, по саслушању Саветодавног Одбора, прописаће потребне одредбе у духу постојећих закона и правилника за накнадну ратне штете.

Члан 39.

Издаци око ових судова унеће се у буџет Министарства Правде.

Члан 40.

Засебном Уредбом, коју ће потписати Краљ са законском снагом, на основу чл. 30. Закона о исплати ратне штете, регулисаће се на који ће зе начин ликвидирати накнада штете овим лицима.

Члан 41.

Сва решења Министра Правде, донета по овом Правилнику, извршина су.

Члан 42.

Овај ће Правилник вредети од дана обнародовања.

25. маја 1923. год.
у Београду.

Министар Правде,
Dr. Л. Марковић, с. р.

Лист. Sp. 36/64